



ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Kujavy, okres Nový Jičín

742 44, Kujavy 86

Identifikátor školy: 600 138 623

Zřizovatel: Obec Kujavy, 742 44 Kujavy 86

Okresní úřad Nový Jičín, referát školství, Štefánikova 9, 741 01 Nový Jičín

Termín konání orientační inspekce: 6. – 7. březen 2001

Čj.	144 067/01-05135
Signatura	on4bu128

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola v Kujavách je malotřídní vesnickou školou. Ve školním roce 2000/2001 má zřízení jedinou třídu se třemi postupnými ročníky, celkem se 16 žáky. Ve starší udržované budově vilkového typu sídlí kromě školy i místní obecní úřad. Škola je zálohovanou organizací, její součástí je pouze výdejna stravy. Obědy se denně dováží z centrální kuchyně při MŠ, U Sýpky, ve Fulneku. Prostorové podmínky školy jsou velmi dobré, kromě dvou učeben a odpovídajícím sociálním zázemím je k dispozici i tělocvična s vybavením. V okolí je travnaté hřiště a prostor pro rekreační činnost dětí s dřevěnými průlezkami. Žáci po absolvování 3. ročníku přecházejí ve většině na úplnou ZŠ T.G. Masaryka ve Fulneku.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Blok předmětů podle rozvrhu hodin

Hospitace proběhly v matematice, českém jazyce (mluvnici) a geometrii. Týdenní hodinová dotace pro jednotlivé předměty odpovídá učebnímu plánu realizovaného vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96–2 s platností od 1. září 1996, ve znění úprav a doplňků čj. 25 018/98–22 s platností od 1. září 1998. Obsahová náplň i členění učiva do jednotlivých ročníků jsou v souladu s osnovami, návaznost učiva zajišťují tematické plány. Forma zpracování má běžnou úroveň, schází časový prostor pro opakování a shrnutí učiva, v matematice i aktuální poznámky k náročnosti učiva s ohledem na možnosti žáků. V rámci dlouhodobé přípravy nebyla dosud navázána spolupráce se spádovou školou. Koordinačně metodická spolupráce s okolními malotřídními školami se zabývá téměř výhradně organizačními a provozními záležitostmi. Bezprostřední příprava na výuku byla zaměřena na metody a formy práce, které sledovaly procvičování a upevňování učiva. Krátkodobá zkušenost s výukou na 1. stupni se projevovала zejména nepřiměřenou náročností úkolů, nedostatky ve stavbě hodiny a v účelném a efektivním využití vyučovacího času. Učivo v hospitovaných hodinách odpovídalo osnovám, výukový cíl nebyl vždy přizpůsoben aktuálnímu složení jednotlivých ročníků.

Ve škole vyučují dva pedagogové. Ředitel školy a současně třídní učitel je kvalifikován pro výuku v 5. – 12. ročníku (aprobace fyzika-základy techniky). Tím je porušena vyhláška č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Na částečný úvazek 6 hodin týdně vyučuje kvalifikovaná důchodkyně.

Prostory, které budova školy poskytuje, jsou pro stávající počet žáků optimální a splňují základní psychohygienické zásady. Kmenová učebna je zařízena opotřebovaným žákovským nábytkem, úložnými skříňkami a magnetickými tabulemi. Její velikost umožňuje žákům volný i organizovaný pohyb, koberec v zadní části je jak prokázaly hospitace často využíván při výukových činnostech. Pracovní prostředí dotváří řada nástěnných metodických pomůcek poskytujících potřebné informace při řešení aplikačních úloh. V průběhu sledovaných hodin bylo patrné, že žáci jsou vedeni k jejich využívání. Součástí výzdoby jsou i drobné výtvarné práce a pracovní pomůcky zhotovené svépomocí. Také další učebna je funkčně zařízena a v rámci vzájemné domluvy zde vyučuje přidělené předměty druhá učitelka. K dispozici jsou průběžně aktualizované učebnice, zatím různých nakladatelství (český jazyk – Alter, prvouka – Prodos, matematika – SPN). Stejně jako učební plány nebyl doposud výběr učebnic konzultován se spádovou školou. Zjištění týkající se pomocných výukových materiálů pro žáky

i učitele nejsou, vzhledem k omezeným finančním prostředkům, uspokojivá. V nedostatečném množství je škola vybavena pomocnou literaturou např. novými Pravidly českého pravopisu, vzorky učebnic a pracovních sešitů z jiných nakladatelství, ale i současnou pedagogickou literaturou. Učební pomůcky jsou většinou zastaralé, jejich pestrost a počet jsou výrazně omezeny. Z audiovizuální techniky je k dispozici starší radiomagnetofon, televizor s videopřehrávačem a diaprojektor. Schází zpětný projektor, jediný počítač má pro svou potřebu v kanceláři ředitel. Absenci vlastního kopírovacího přístroje nahrazuje možnost běžně pracovat s přístrojem zřizovatele, který je umístěn ve stejné budově. V hospitovaných hodinách byla často sledována forma samostatné práce žáků s připravenými pracovními listy.

V současné době je ve škole jediný integrovaný žák se specifickými poruchami učení. V návaznosti na výsledky vyšetření pedagogicko-psychologické poradny má zpracován individuální vzdělávací plán. Nápravu provádí ředitel, který však neabsolvoval příslušné odborné kurzy.

Hospitace se uskutečnily v hodinách ředitele, který organizačně zvládá výuku tří sloučených ročníků poměrně dobře. Uplatňované vyučovací postupy a formy práce odpovídaly věku žáků, scházející metodické zkušenosti se projevily ve stavbě hodiny, výběru a přiměřenosti učiva a v konečném důsledku i v efektivitě vyučovací jednotky. Sledované hodiny byly procvičovací, převládala samostatná práce, pestré činnosti byly připraveny především pro žáky 1. ročníku. Příprava učitele nebyla dostatečně promyšlena směrem k obsahu učiva, jeho zařazení do soustavy již známých elementárních poznatků a užití poznatků v dalších souvislostech. Žáci pracovali s učebnicemi a pracovními listy, tabule byla využívána pouze k podávání informací (učebnice strana, příklad či cvičení). Učivo nebylo využito k nácviku logické úvahy a k utváření jednoduchých problémových situací (až na 1. ročník), aplikační úlohy byly jednotvárné, v jiném případě velmi náročné. Řešení úloh spojených s organizovaným pohybem (hledání úloh, ověřování výsledků) žáky aktivizovalo, avšak směrem k výuce ostatních ročníků působilo rušivě. Pozitivem bylo vytváření podmínek pro možnost sebekontroly, avšak výsledky zpětné vazby již dále využívány nebyly. Z didaktických zásad byla opomíjena zásada názornosti, přiměřenosti a aktivity.

Hospitované hodiny neobsahovaly úvodní motivaci, především však nebyli žáci seznámeni s náplní a cílem hodiny. Rovněž skutečnost, že učitel pracoval převážně se žáky 1. ročníku, se projevila v průběhu hodiny výrazným poklesem zájmu zejména žáků 2. ročníku, jejichž činnost byla jednotvárná a časově náročná. Málo byly využívány prvky pozitivního posilování (pochvala a ocenění výkonu), motivační úlohu sehrávala změna činností a osobnost učitele. Závěrečné hodnocení práce žakovského kolektivu s ohledem na cíl hodiny a aktivitu jednotlivců nebylo prováděno.

Oblast interakce a komunikace byla směrem k jednotlivým ročníkům rozdílná, stejně jako aktivita žáků. Komunikace vyučujícího (pohotovost a kvalita vyjadřování) byla velmi dobrá. Kázeňské problémy se nevyskytovaly. Přirozenou autoritou a přátelským přístupem k dětem spoluvytvářel vyučující klidnou pracovní atmosféru.

Hodnocení kvality vzdělávání

Příprava a průběh výuky jsou negativně ovlivněny krátkodobými zkušenostmi s výukou na 1. stupni, navíc s organizací tří sloučených ročníků. Pozitivním zjištěním je, že při vyučování jsou uplatňovány aktivní poznávací procesy prostřednictvím pestrých výukových činností. Zatím málo podnětná motivace způsobuje často ztrátu zájmu o učivo, stejně jako nepřiměřená náročnost úloh zadaných pro samostatnou práci.

Plánování a příprava výuky, materiální a personální podmínky, interakce, komunikace jsou hodnoceny jako průměrné, organizace, formy a metody výuky jako velmi dobré, motivace a hodnocení posouzeny jako pouze vyhovující.

Celkově je kvalita výuky hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel byl jmenován do funkce k 17. srpnu 2000. Obecné koncepční cíle a priority výchovně-vzdělávací práce stavějí na reálných záměrech. Písemná podoba dlouhodobého plánu rozvoje školy nebyla předložena. Celoroční plán práce na školní rok 2000/2001 je zpracován ve všech základních oblastech řízení (organizace školního roku, výchovně-vzdělávací oblast, mimoškolní aktivity, sebevzdělávání, spolupráce s výchovnými partnery školy). Zvolené záměry v oblasti výchovně-vzdělávací mají obecnou podobu, konkrétní aktivity vycházejí z aktuálních potřeb a možností a navazují na tradiční akce (např. besídky pro rodiče, soutěže apod.). Prioritami letošního školního roku jsou:

- zvládnutí organizace výuky tří sloučených ročníků,
- ověření účinnosti a efektivity aplikovaných forem a metod práce,
- získání odborných, metodických a didaktických zkušeností s prací na prvním stupni základní školy.

Ostatní cíle a úkoly jsou ve stavu ověřování a přípravy. Výuka probíhá podle učebního plánu programu Základní škola, povinná hodinová dotace všech vyučovacích předmětů je dodržena. Nepovinné vzdělávací aktivity jsou zabezpečeny nabídkou výuky náboženství a vedením zájmového kroužku matematických dovedností. Pozornost je věnována doučování žáků a rozvoji jejich dovedností.

Jediný zdravotně postižený žák má potřebnou dokumentaci podloženou vyšetřením pedagogicko-psychologické poradny, v současnosti je požádáno o kontrolní vyšetření. Je pro něj sestaven individuální učební plán, který respektuje zjištění poradny, avšak je nedostatečně rozpracován směrem k učivu, ve kterém se specifická porucha učení projevuje. Rodiče s ním byli prokazatelně seznámeni.

Organizování

Ve škole vyučuje dva dny v týdnu na částečný úvazek starobní důchodce v předmětech prvouka, hudební a výtvarná výchova a praktické činnosti. Ředitel má ustavenou pedagogickou radu jako svůj poradní orgán, v letošním školním roce se sešla dvakrát na konci jednotlivých čtvrtletí. Předložené zápisy dokládají obsahové zaměření zejména na hodnocení a výsledky právě uplynulého období školního roku. Školní řád je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Byl aktualizován, projednán a přijat pedagogickou radou k 31. srpnu 2000 a je zveřejněn na chodbě školy. Chybějící bod o provozu školy a povinnostech jejich pracovníků byl dopracován do ukončení inspekce. Ostatní dokumentace je vedena s drobnými formálními nedostatky (např. chybějící datum změny v třídním výkaze apod.). Výuka začíná v 7:30 hodin, organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům. Vnější informační systém je organizován standardně. Dosud proběhla jediná informační třídní schůzka na začátku školního roku, kde byly rodičům mimo jiné předány písemné informace k organizaci školního roku. Ostatní přenos

informací se realizuje prostřednictvím žákovských knížek, vývěsní tabule v obci a individuálními pohovory s rodiči podle vzájemné potřeby. Ředitel má stanoveny konzultační hodiny pravidelně každou středu odpoledne. Stejným způsobem získává zpětnovazebné informace. Spolupráce rodičů se školou je dána jejich účastí na společných akcích a slavnostech. Z již uskutečněných lze vyjmenovat např. – Drakiádu, maškarní ples dětí či sázení Lípy tisíciletí. Fotodokumentace z těchto aktivit tvoří výzdobu chodeb školy. Osobní údaje pracovníků a dokumentaci žáků má ředitel uloženy ve své kanceláři a zodpovědně chráněny před případným zneužitím. Vzájemná spolupráce s nedalekou MŠ se soustřeďuje zejména na realizaci společných mimoškolních akcí a poskytování vzájemných informací o školních předpokladech dětí. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 je z hlediska obsahu a formy na standardní úrovni. Je zpracována stručnou přehlednou formou podle 4požadavků zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších úprav. Dosud neslouží k sebehodnocení práce školy a případnému zveřejnění záměrů a cílů pro následující školní rok.

Vedení a motivování pracovníků

Vyhovujícím nástrojem operativního řízení je pravidelný denní kontakt všech pracovníků. Ředitel má vytvořen systém hmotné a morální stimulace, kritéria pro přiznání osobních příplatků nemají písemnou podobu. Základním kritériem pro přiznávání nadtarifních složek platu je nadstandardní práce nad rámec běžných pracovních povinností. Sebevzdělávání probíhá zejména podle zájmů a potřeb vyučujícího (návštěva pedagogického semináře PAU v Kopřivnici, vzdělávací kurz obsluhy a využití Internetu). Několikrát bylo využito možnosti hospitovat u vyučujících jiných malotřídních škol a seznámit se tak se způsoby řízení vyučování při spojených ročnících. Systém spolupráce s malotřídními školami svého obvodu je ve stavu operativního projednávání aktuálních potřeb a zaměřuje se zejména na přípravu organizace společných soutěží a dalších akcí. Doposud nebyl navázána funkční metodická koordinace se spádovou školou.

Kontrolní mechanismy

Kontrola provozních a organizačních náležitostí, vyplývající z činnosti školy, je prováděna každodenně. S ohledem k velikosti školy je takovýto postup běžný. Hospitační činnost proběhla ve dvou hodinách, zápisy jsou vedeny, stručně sledují pozorované jevy v průběhu výuky. S ohledem k malé řídicí a metodické zkušenosti nejsou zatím vyhodnocovány a zpětně využívány pro úpravu výchovně vzdělávacího procesu. Výsledky vzdělávání žáků jsou sledovány vlastními písemnými testy z matematiky. Prozatím nejsou vytvořeny a realizovány srovnávací testy se spádovou školou.

Hodnocení kvality řízení

Nově jmenovaný ředitel dosud nemá vytvořen ucelený systém řízení školy. Je ve fázi jeho zpracovávání a ověřování dílčích kroků. Zamýšlené cíle a záměry dostávají konkrétní podobu, hlavní úkoly letošního školního roku jsou stanoveny reálně.

Plánování je hodnoceno jako průměrné, organizování je hodnoceno jako velmi dobré. Vedení, motivování a kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako průměrné.

Kvalita řízení je hodnocena jako průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školních zařízení č.j.: 557/98 – 17 ze dne 8. 7. 1998,
- třídní kniha, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. – 3. ročníku, navštěvujících školu ve školním roce 2000/2001,
- pedagogická dokumentace zdravotně postiženého žáka,
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně potřebných podkladů),
- výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000,
- učební plán školy a tematické plány sledovaných předmětů, zpracované pro školní rok 2000/2001,
- dokumentace stanovující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti,
- personální dokumentace pedagogických pracovníků, kopie dokladů o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků.

ZÁVĚR

Doporučení

- promýšlet a jasně stanovit konkrétní cíl hodiny jak pro žáky tak i učitele,
- vytvářet podmínky pro aktivitu žáků, respektovat zásadu přiměřenosti, názornosti a individuálního přístupu,
- v přípravě na vyučování promýšlet stavbu vyučovací jednotky a organizaci žákovských činností rovnoměrně pro jednotlivé ročníky,
- plánovitě a účelně opakovat, průběžně si ověřovat jak žáci učivo chápou,
- využívat pozitivní posilování a hodnocení výkonů jednotlivých žáků i třídního kolektivu, oceňovat snahu a pokrok v dílčích výkonech,
- ve spolupráci se spádovou školou vytvořit ucelené řady učebnic, zejména v matematice,
- zaměřit vzdělávání pedagogických pracovníků na potřeby školy, včetně odborných kurzů reedukační péče o žáky s SPU,
- vhodnými formami seznamovat rodičovskou veřejnost v obci s plánovanými koncepčními záměry i jednotlivými aktivitami,
- s ohledem k chybějící kvalifikaci třídního učitele k výuce na prvním stupni základní školy a nedostatečným zkušenostem s vedením výuky spojených ročníků zintenzívnit a zefektivnit spolupráci s metodickými orgány malotřídních škol svého obvodu a spádové školy ve Fulneku,
- zapojit se do vzdělávacích kurzů školského managementu.

Základní škola v Kujavách realizuje výchovně-vzdělávací cíle v souladu s podmínkami zvoleného programu Základní škola. Zjištěné nedostatky ve výuce souvisí s nedostatečnou metodickou připraveností pro výuku na prvním stupni základní školy. Pozitivně se projevuje organizační zvládnutí výuky spojených ročníků, vřazování podnětných metod a forem a úroveň partnerské komunikace a spolupráce mezi učitelem a žáky.

Plánování činnosti má podobu reálných cílů, ředitel vidí perspektivu v působení na zdejší škole. Ve způsobu vedení navázal na praxi předcházejícího vedení, v současnosti je ve fázi utváření vlastního systému rozvoje školy. Pro další činnost bude rozhodující cílené sebevzdělávání a účinné navázání spolupráce s výchovnými partnery školy.

Škola je celkově hodnocena jako průměrná.

Při orientační inspekci nebyly v oblasti čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu zjištěny nedostatky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Tisovský
Členové týmu	Mgr. Věra Dufková

V Novém Jičíně dne 2. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2.dubna 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Zdeněk Malčík

Předmětem orientační inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad	2001-04-20	144 084/01-05135
Zřizovatel	2001-04-20	144 085/01-05135

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	připomínky nebyly podány